

**UCHWAŁA NR XXVII/193/20
RADY MIEJSKIEJ W DOBREJ**

z dnia 26 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Koncepcji organizacji usług transportowych door-to-door w Gminie Dobra”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz. U. z 2020r., poz. 713 ze zmianami), Rada Miejska w Dobrej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door w Gminie Dobra”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

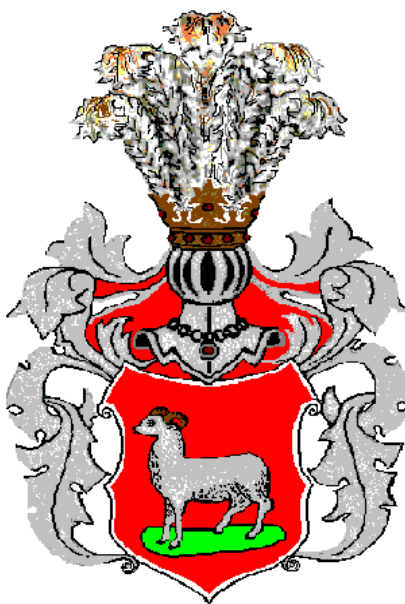
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dobrej

Tomasz Gil

**Załącznik do Uchwały Nr XXVII/193/20
Rady Miejskie w Dobrej
z dnia 26 listopada 2020r.**

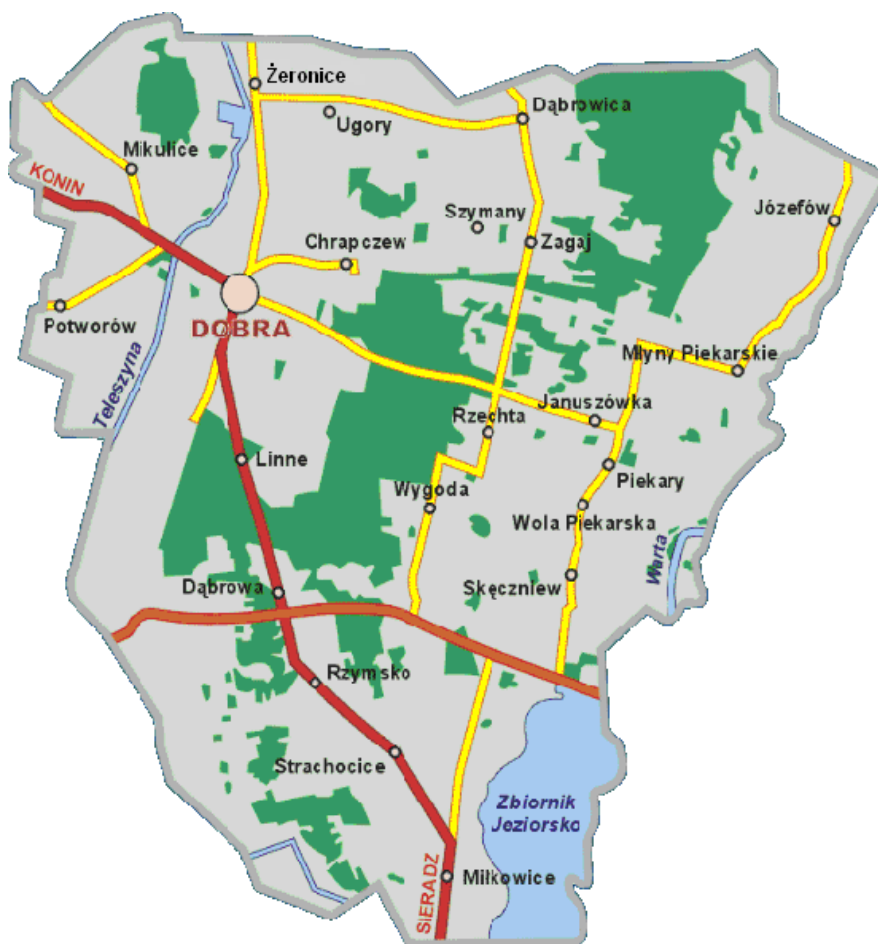

KONCEPCJA ORGANIZACJI USŁUG TRANSPORTOWYCH DOOR-TO-DOOR W GMINIE DOBRA

Dobra 2020

Wstęp

Gmina Dobra, Dobra, przygotowała kompleksową koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door i planuje uruchomić tego typu usługi transportowe w ramach projektu pn. „Usługi indywidualnego transportu door-to-door w Gminie Dobra”, opracowanego na podstawie wytycznych w ramach konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego ogłoszonego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Teren, na którym będą wdrażane usługi transportowe door-to door, to obszar Gminy Dobra:

Gmina Dobra położona jest w powiecie tureckim we wschodniej części makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej. Siedziba władz lokalnych mieści się pod adresem: Urząd Miejski w Dobrej, Plac Wojska Polskiego 10, 62-730 Dobra. Przez gminę przebiegają dwa ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 83 łącząca Turek z Sieradzem i droga wojewódzka łącząca Kalisz z Poddębicami. Sieć dróg lokalnych stanowią drogi powiatowe i gminne. Gmina Dobra sąsiaduje z 8 gminami:

- Przykona (od północy);
- Uniejów (od północnego - wschodu);
- Poddębice (od wschodu);
- Pęczniew (od południowego - wschodu);
- Warta (od południa);
- Goszczanów (od południa);
- Kawęczyn (od zachodu);
- Turek (od południowego – zachodu).

Warto podkreślić, iż Gmina Dobra jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim w powiecie tureckim, ma bardzo dobre położenie w stosunku do większych ośrodków miejskich. Od Łodzi jest oddalona ok 70 km, a od Poznania ok 150 km. Głównym ośrodkiem administracyjnym, handlowym i gospodarczym gminy jest miasto Dobra. Gmina zajmuje powierzchnię 132 km², w tym miasto 1,8 km². Strukturę terytorialną Gminy tworzy miasto Dobra oraz 34 miejscowości skupionych w 27 sołectwach.

Potencjał demograficzny oraz zmiany struktury demograficznej wywierają istotny wpływ na przebieg procesów społeczno-gospodarczych na tym terenie. Determinują między innymi rozmiary potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, stopień aktywności zawodowej, a także współdecydują o przebiegu przyszłego rozwoju. W okresie od początku do końca 2019r. liczba mieszkańek i mieszkańców gminy zmniejszyła się o 71 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 6057 osób w tym 3069 kobiet i 2988 mężczyzn. W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych:

- liczba mieszkańek w wieku przedprodukcyjnym (15 lat i mniej) wynosiła – 509, a liczba mieszkańców – 511;
- liczba mieszkańek w wieku produkcyjnym (16-60 lat) wynosiła 1727 osób, a liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym (16-64) wynosiła 1869;
- liczba mieszkańek w wieku poprodukcyjnym wynosiła 833, a liczba mieszkańców: 608.

Głównym obszarem działania usług transportowych będzie teren Gminy Dobra Na terenie tym przebiega około 431 km dróg, z czego ok. 15,5 km to droga krajowa, ok. 8,5 km droga wojewódzka, ok. 45 km drogi powiatowe oraz 362 km to drogi gminne, z których 106 km stanowią drogi asfaltowa, natomiast 256 km to drogi gruntowe. Do najbardziej

oddalonej miejscowości z centrum gminy jest około 13 kilometrów. Miasto powiatowe Turek jest oddalone około 18 kilometrów, natomiast wojewódzkie Poznań 150 kilometrów. Zatem teren na którym będą działały usługi door-to-door jest bardzo rozległy i w uzasadnionych przypadkach może obejmować teren całej Polski.

1. Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w dokumentach strategicznych i/lub programach rozwoju dotyczących Gminy Dobra.

Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Dobra, w związku z prowadzonymi pracami nad aktualizacją dokumentu strategicznego jakim jest strategia rozwoju Gminy Dobra na kolejny okres obowiązywania tj. lata 2021-2030, wynika, że ich potrzeby transportowe nie są aktualnie zaspokojone. Aż blisko 74% ankietowanych źle lub bardzo źle ocenia dostępność transportu publicznego (a tylko niespełna 6% ocenia tę dostępność dobrze lub bardzo dobrze). Brakuje przede wszystkim połączeń autobusowych, za pomocą których przemieszczać mogłyby się osoby nieposiadające samochodów. Brakuje również rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych lub rodzin z małymi dziećmi. Mieszkańcy Gminy Dobra zwracają uwagę na ten problem szczególnie w kontekście wzrastającej liczby osób starszych i wymagających opieki lub pomocy w codziennym życiu. Z badań wynika, że aż 88% ankietowanych uznało, iż gmina jest w znaczący sposób (wysokie lub średnie zagrożenie) zagrożona problemem wzrostu liczby osób starszych, a ponad 62% widzi znaczące zagrożenie problemem wzrastającej liczby osób z niepełnosprawnościami lub chorych. Już teraz osoby te wymagają pomocy w przemieszczaniu się oraz w dostarczaniu im podstawowych usług do miejsca zamieszkania.

Dodatkowo, mieszkańcy Gminy Dobra kwestie związane z transportem uznali za jedno z najważniejszych priorytetów rozwoju na najbliższe lata. Blisko połowa ankietowanych wskazała, że należy skupić się na budowie nowych i modernizacji istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych, a co trzeciemu mieszkańcowi gminy zależy na rozwoju transportu publicznego. Oznacza to, że zdecydowana większość mieszkańców Gminy Dobra deklaruje brak zaspokojenia ich potrzeb transportowych, co więcej obawiają się oni o przyszłość, w której grupa osób wykluczonych komunikacyjnie może się znacząco powiększyć. Dodatkowo blisko połowa ankietowanych kwestie związane z komunikacją i transportem uznaje za niezwykle istotne wyzwanie i zarazem zadanie dla gminy.

Gmina Dobra uwzględnia działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w następujących dokumentach strategicznych i programach rozwoju dotyczących samorządu terytorialnego:

Dokumenty o charakterze lokalnym to:

- 1) Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Dobra na lata 2016-2020 oraz nowy dokument opracowany na lata 2021-2024;
- 2) Strategia rozwoju Gminy Dobra na lata 2014-2020;
- 3) Program współpracy Gminy Dobra z organizacjami pozarządowymi;

Dokumenty o charakterze regionalnym i o charakterze krajowym, do których stosowania i wdrażania jest zobowiązana Gmina Dobra to m.in.:

- 1) Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030r.
- 2) Strategię Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020.
- 3) Rządowy Program Dostępność Plus.
- 4) Wielkopolski Program na Rzecz Osób Starszych do 2020 roku.
- 5) Program polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Koncepcja jest zgodna z założeniami dokumentów strategicznych w obszarach wzmocnienia systemu usług i pomocy społecznej. Działania zaplanowane w koncepcji wpisują się w tego typu obszar, z uwagi na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem poprzez rozwój usług transportowych i wzrost mobilności transportowej. Działania te mają na celu aktywizację społeczno-zawodową grup wykluczonych.

Należy nadmienić, iż trwają obecnie prace nad aktualizacją dokumentów strategicznych i do końca 2020r. planowane jest przyjęcie nowego dokumentu tj. strategia rozwoju Gminy Dobra na lata 2021-2030, przyjęta także została strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dobra na lata 2021-2024. Analizujemy także konsultacje i propozycje projektu Rady Ministrów dokumentu „Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030”. W związku z powyższym należy podkreślić, iż aktywizacja społeczno - gospodarcza oraz kwestie transportowe są obszarem prowadzonej obecnie diagnozy, a regulacje dotyczące tych obszarów będą ujmowane w nowych dokumentach strategicznych. W szczególności planowane są wstępnie działania związane z wdrażaniem wymogów wynikających z ustawy o dostępności ze szczególnym uwzględnieniem zadania nr 22 pn.: „Mobilność” Rządowego Programu Dostępność Plus.

2. Analiza niezaspokojonych potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności w kontekście ich aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie Gminy Dobra.

Na potrzeby opracowania koncepcji transportowej przeprowadzona została podstawowa diagnoza społeczna opracowana na podstawie posiadanych przez Gminę Dobra danych statystycznych i demograficznych dotyczących osób mieszkających na jej terenie, uwzględniając szacunkowe dane dotyczące osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Obecna liczba mieszkańców to 6049 (3056 kobiet; 2993 mężczyzn), w tym osoby w wieku 60+: 1499 (863 kobiety) dane Urzędu Miejskiego w Dobrej na dzień 18.08.2020r. Z danych statystycznych wynika, że w perspektywie 2018-2022 liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się w stosunku do poprzednich lat (źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030). Jest to znacząca liczba mieszkańców, którzy z uwagi na zakończenie kariery zawodowej oraz brak innych zobowiązań rodzinnych oczekują wsparcia w postaci aktywizacji społecznej. Potwierdza to również treść dokumentu: Diagnoza sektora usług społ. w woj. wielkopolskim: Prognozy demograficzne GUS mówią o ogólnym spadku

liczby ludności w latach 2014-2050 o 184 653, przy czym populacja osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się w tych latach o 291 975 osób.

Problemy osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu potwierdza również treść strategii rozwoju Gminy Dobra na lata 2014-2020 oraz prowadzone analizy w zakresie aktualizacji ww. dokumentu. Ponadto w strategii wskazano: *"Z jednej strony należy angażować się we wszelkiego rodzaju działania związane z promowaniem stylu życia i zachowań związanych z procesem aktywnego starzenia się i optymalizacji możliwości osób w wieku podeszłym (np. poprzez wspieranie wspólnot lokalnych, klubów seniora, uniwersytetu trzeciego wieku, likwidowanie barier architektonicznych)"*.

W raporcie o stanie gminy za rok 2019 wskazano następujące dane w zakresie realizacji działań w obszarze pomocy społecznej: usługi opiekuńcze w terenie świadczyło 6 osób, pomocą było objęte – 24 rodziny, liczba świadczeń - 7426. W kontekście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym zarówno liczba miejsc jak i osób objętych usługami opiekuńczymi jest za mała. W tych przypadkach diagnozujemy również potrzebę wsparcia w zakresie usług transportowych – powód niewydolność mobilna.

Wskazane powyżej czynniki negatywnie wpływają na pogłębianie się wykluczenia społecznego, postępowanie chorób i skutkują niesamodzielnością. Koncepcja organizacji usług transportowych door-to-door odpowiada na problemy i potrzeby w zakresie wspierania aktywizacji społeczno-zawodowej osób niemobilnych, zidentyfikowane na obszarze Gminy Dobra, biorąc pod uwagę trendy demograficzne i poziom dostępności usług społecznych na tym obszarze. Należy w tym miejscu wskazać, iż od 2020r. działa utworzony jako gminna jednostka Klub Senior+ w Dobrej - tj. dzienna forma usług opiekuńczych, która odgrywa ważną rolę w obszarze dostępnych form aktywizacji społecznej. W dokumentach strategicznych wskazano na potrzebę wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w tym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, co jest silnie skorelowane z wiekiem (powyżej 60 roku życia). Diagnoza społeczna wskazuje również, iż na terenie gminy Dobra nie funkcjonuje powszechnie dostępny transport publiczny. Po likwidacji połączeń autobusowych przedsiębiorstwa PKS Turek obsługującego teren gminy, pozostały podstawowe połączenia autobusowe m.in. na trasie Dobra - Turek, związane z zaspokajaniem potrzeb transportowych młodzieży szkół ponadpodstawowych. Na terenie gminy jest to jedyny transport publiczny. Funkcjonują także przewozy autobusami zapewniające dowóz dzieci do szkół podstawowych, jednak nie spełnia to standardu powszechnie dostępnego transportu publicznego. Nie posiadamy także niepublicznego transportu na terenie objętym koncepcją. Pojawiają się więc miejsca wykluczone komunikacyjnie, czyli miejsca do których nie dociera zorganizowany transport lub dociera w minimalnym stopniu, zwłaszcza na terenach wiejskich oddalonych od centrum administracyjnego gminy tj. miasta Dobra. W tym kontekście ważnym elementem mającym znaczenie dla oceny stopnia zaspokojenia potrzeb osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności jest lokalizacja i dostępność lokalnych instytucji. Gmina Dobra to obszar 27 sołectw położonych w promieniu średnio 15 km w stosunku do centralnie położonego miasta Dobra stanowiącego centrum administracyjno - handlowo - usługowe. Tutaj znajduje się siedziba Urzędu Miejskiego oraz takich gminnych jednostek organizacyjnych jak

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna, Komisariat Policji, Zespół Szkolno-Przedszkolny oraz Żłobek Samorządowy. Na terenie miasta Dobra mają swoją siedzibę Zakład Gospodarki Komunalnej, Bank Spółdzielczy, przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, punkty poradnictwa prawnego. Są to instytucje o działaniu gminnym, natomiast szereg instytucji o zasięgu powiatowym działa na terenie miasta Turek, do którego mieszkańcy gminy muszą pokonać odległość średnio 15-25 km. Są tam ważne z punktu widzenia bieżących spraw mieszkańców instytucje takie jak: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Urząd Skarbowy, Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, szkoły ponadpodstawowe, organizacje pozarządowe prowadzące działania integracyjne, edukacyjne itd. Z uwagi na ograniczenia transportu publicznego do podstawowej trasy miasto Dobra – Turek, mieszkańcy niemobilni muszą się liczyć z barierami komunikacyjnymi w dostępności do tego typu instytucji i świadczonych przez nie usług. Gmina po przeprowadzeniu analizy niezaspokojonych potrzeb transportowych w grupie osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności ocenia, iż grupa docelowa kwalifikująca się do objęcia wsparciem w ramach systemu transportowego door-to-door to 100 osób. W tej grupie realizowane są usługi opiekuńcze oraz wsparcie środowiskowe. Na terenie gminy obecnie nie są realizowane usługi asystenckie dla osób niepełnosprawnych.

Zidentyfikowane potrzeby grupy docelowej:

- ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych w formie stacjonarnej, - wsparcie w zakresie zagospodarowania czasu wolnego,
- zwiększenie aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym,
- dostęp do miejsc spotkań dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz poza miejscem zamieszkania,
- wsparcie rodzin w zakresie poradnictwa specjalistycznego i konsultacji prawnych.

Bariery jakie zostały zdiagnozowane w tej grupie to m.in.:

- bariery transportowe z uwagi na niewydolność mobilną,
- bariery finansowe tj. brak środków finansowych, które rodzina lub osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, m.in. ze względu na wiek czy stan zdrowia, mogłaby przeznaczyć na zapewnienie rozwoju na płaszczyźnie społecznej czy psychicznej. Brak środków finansowych przekłada się także na pokonywanie barier transportowych,
- bariery psychologiczne tj. poczucie wykluczenia osób starszych. W dobie starzenia się społeczeństwa ważne jest zapewnienie wsparcia dla osób starszych również w sferze społecznej.

Oczekiwania dotyczące systemu transportowego door-to-door to m.in.:

- uczestnicy oczekują wsparcia w zakresie aktywizacji w sferze fizycznej i psychologicznej. Ważnym aspektem dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu są też czynniki związane z zapewnieniem im możliwości kontaktu z otoczeniem, zapewnienie różnorodnych form aktywizacji w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej,
- uczestnicy oczekują wsparcia w zakresie mobilności transportowej.

Główne problemy to m.in.:

- wykluczenie z możliwości korzystania z ciekawych, adekwatnych do potrzeb usług społecznych, czego skutkiem jest pogłębiająca się apatia szczególnie u osób starszych i niepełnosprawnych;
- zbyt mały udział organizacji pozarządowych i instytucji samorządowych z terenu Gminy Dobra na rzecz wspierania mobilności transportowej i rozwoju lokalnych inicjatyw mających na celu środowiskową aktywizację.

3. Opis działań prowadzonych przez Gminę Dobra, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności na terenie objętym usługami transportu door-to-door.

Obecne działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności realizowane na terenie Gminy Dobra dotyczą ściśle określonych grup społecznych. Działania aktywizujące dla osób niepełnosprawnych prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy w miejscowości Żeronice. Jednostka ta, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi jej funkcjonowania, zapewnia transport swoim uczestnikom, w związku z powyższym nie będzie brana pod uwagę przy realizacji usług door-to-door. Od 2020r. działania w zakresie aktywizacji społecznej prowadzi Klub Senior+ z siedzibą w Dobrej, przeznaczony na integrację i wsparcie dla seniorów w wieku 60+. Jest to instytucja gminna realizująca zadania zgodnie z przyjętym statutem i obowiązującymi przepisami regulującymi jej funkcjonowanie w strukturze Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej. Klub prowadzi działalność mającą na celu umożliwienie osobom w wieku 60+ przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania tej placówki zmierzają do poprawy funkcjonowania społecznego, budowania sieci wsparcia oraz nauczania i rozwijania umiejętności samopomocowych. Klub organizuje dla swoich uczestników treningi umiejętności samoobsługowych i zaradności życiowej, treningi umiejętności społecznych i interpersonalnych (np. nauka umiejętności współpracy, komunikowania się, odpowiedzialności), treningi umiejętności spędzania czasu wolnego (np. biblioterapia, zajęcia rekreacyjne i towarzyskie, audycje radiowe i telewizyjne, imprezy kulturalne). Jest to miejsce otwarte codziennie od poniedziałku do piątku, przez 5 godzin dziennie.

W ramach oferty aktywizacji społeczno-zawodowej gmina we współpracy z organizacjami pozarządowymi ma ofertę zajęć sportowych w różnych dyscyplinach w ramach Miejsko-Gminnego Klubu Sportowego „WICHER” na bazie gminnej infrastruktury sportowej. Podstawą korzystania z tego typu organizowanych zajęć jest jednak dostępny regularny transport. W przypadku osób niemobilnych jest to bariera nie do pokonania, a jednocześnie powód wykluczenia społecznego. Podobnie wygląda dostępność do zajęć prowadzonych przez Centrum Kultury w Dobrej i Bibliotekę Publiczną. Są tu organizowane takie zajęcia jak: zajęcia psychologiczne i relaksacyjne dla seniorów, biblioterapia dla

seniorów, zajęcia artystyczne dla dorosłych i dzieci, zajęcia muzyczne dla dorosłych, nauka gry na instrumentach, ale także szereg zajęć dla dzieci m.in. zajęcia taneczne, plastyczne, teatralne.

Ważnym obszarem działania w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej jest prowadzone poradnictwo i wsparcie rodzinne, psychologiczne, obywatelskie i prawne w ramach punktu konsultacyjnego działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrej, gdzie osoby potrzebujące wsparcia mogą się regularnie spotykać podczas zajęć grup wspierająco-motywacyjnych, a także na indywidualnych konsultacjach.

Działania w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich w gminie, jest ich obecnie 16. Organizują one warsztaty kulinarne, zajęcia dla kobiet doskonalące ich wyuczone zawody np. krawiectwo, fryzjerstwo, gastronomia, zajęcia komputerowe itp. Jest to szansa wymiany doświadczeń, aktywizacji zawodowej oraz integracji. W przypadku osób niewydolnych mobilnie, dostępność chociażby tego typu form aktywizacji jest uwarunkowana dostępnością do usług transportowych, jest to na dzień dzisiejszy podstawowa bariera.

Ważnym zadaniem związanym z edukacją jest zadanie własne gminy w zakresie wspierania transportu do szkół dla dzieci niepełnosprawnych. Obecnie dowożonych jest 12 uczniów do Zespołu Szkół Specjalnych w Turku. Jest to transport realizowany w roku szkolnym.

Podsumowując krąg podmiotów obecnie podejmujących działania aktywizujące to Gmina Dobra jako jednostka samorządu terytorialnego wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi oraz organizacje pozarządowe realizujące działania statutowe.

4. Opis funkcjonujących rozwiązań transportowych realizowanych przez Gminę Dobra, organizacje pozarządowe i sektor prywatny na terenie objętym koncepcją, skierowanych do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności.

Na terenie Gminy Dobra funkcjonuje w bardzo ograniczonym zakresie sieć transportowa. Nie ma tu połączeń kolejowych, natomiast połączenia autokarowe należą do operatorów prywatnych. Są organizowane kursy autobusowe ale z myślą o młodzieży szkół ponadpodstawowych uczących się w mieście Turek (odległość ok. 18-20 km). W konsekwencji w okresach wakacyjnych, świątecznych i wolnych od nauki kursy autobusowe są zawieszone. Innych możliwości transportowych w naszych uwarunkowaniach lokalnych nie posiadamy. Należy tu podkreślić, iż dostępność tej komunikacji dla osób ze szczególnymi potrzebami wsparcia w zakresie mobilności jest znikoma. W szczególności dotyczy to braku przystosowania środków transportu np. do przewozu osób na wózkach inwalidzkich oraz szereg innych barier tj.: brak odpowiednich drzwi, możliwość przemieszczania się na terenie infrastruktury dworcowej, informacje dla pasażerów, poręcze, urządzenia wspomagające wsiadanie, odpowiednia informacja dźwiękowa i wizualna. Niestety tak wyglądają realia komunikacji transportowej w obecnym kształcie na naszym terenie. Istniejące możliwości transportowe na terenie objętym koncepcją transportu,

adresowane do osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności realizowane są w wąskim zakresie odbiorców. Środowiskowy Dom Samopomocy organizuje transport dla swoich uczestników na bazie środka transportu- mikrobus 9-cio miejscowy przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych w szczególności na wózkach inwalidzkich. Tego typu transport finansowany jest ze środków Wojewody Wielkopolskiego. Z uwagi na sposób użytkowania i finansowania ww. środka transportu nie istnieje możliwość wykorzystania posiadanego taboru transportowego na inne, dodatkowe przejazdy np. w ramach systemu door-to-door. Problem występuje natomiast w przypadku osób korzystających z Klubu Senior+, chcąc korzystać z aktywizacji muszą we własnym zakresie zabezpieczyć dla siebie transport. Realizowany jest również transport dzieci niepełnosprawnych do szkół, wprowadzie jest to środek transportu mikrobus 9-cio miejscowy przystosowany do przewozu na wózku inwalidzkim jednej osoby, jednak jest to pojazd z 2005r. i jego stan techniczny grozi niedopuszczeniem do użytkowania przy kolejnym przeglądzie technicznym.

Podsumowując funkcjonujące rozwiązania transportowe realizowane przez gminę oraz sektor prywatny, nie zaspokajają one zdiagnozowanych potrzeb wsparcia w zakresie mobilności.

5. Wskazanie sposobu zaspokojenia potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, w szczególności w zakresie usługi door-to-door (w tym planowanego modelu świadczenia usług door-to-door).

Kompleksowa koncepcja transportu osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności, będzie stanowiła akt prawa miejscowego, przyjęty przez organ stanowiący Gminy Dobra jakim jest Rada Miejska w Dobrej. Planowany model świadczenia usług door-to-door został opracowany biorąc pod uwagę analizę popytu na usługi transportowe tego typu, oczekiwania osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności oraz lokalne uwarunkowania Gminy Dobra. W związku z tym, iż koncepcja transportu planowana jest do realizacji w okresie 01.01.2021 – 30.09.2022 w ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, przyjęto założenie, iż w okresie realizacji projektu odpłatności za usługi nie będą pobierane. Natomiast zakładamy taką możliwość po zakończeniu realizacji projektu grantowego, w okresie jego trwałości. Gmina Dobra zapewni trwałość projektu poprzez świadczenie usługi transportu door-to-door przez okres minimum 22 miesięcy. Gmina Dobra zapewni w okresie trwałości poziom i zakres usługi transportu door-to-door nie mniejszy, niż w okresie realizacji w ramach projektu. Działania te będą finansowane z budżetu gminy oraz ewentualnie z symbolicznych opłat uczestników, które nie będą stanowiły dla nich bariery. Przy czym należy podkreślić, iż podstawowym kryterium przy kalkulacji ceny będzie założenie, że usługi door-to-door będą przystępne cenowo dla osób z nich korzystających. Kolejnym warunkiem, jaki spełnia wybrany sposób realizacji usługi door-to-door dotyczy nakierowania usług na aktywizację społeczno-zawodową. Usługi te będą komplementarne z możliwościami dofinansowania transportu osób z niepełnosprawnościami lub zakupu środków transportu ze

środków PFRON. W 2020r. Gmina Dobra złożyła oświadczenie o przyjęciu dofinansowania do zakupu tego typu środka transportu w ramach programu PFRON „Program wyrównywania różnic między regionami III” – obszar D, z przeznaczeniem dla organizacji transportu m.in. przez Środowiskowy Dom Samopomocy. Przyjęty przez Gminę Dobra model świadczenia usług door-to-door będzie polegał na samodzielnym świadczeniu usług przez gminę lub jej jednostkę organizacyjną – Zakład Gospodarki Komunalnej. Model ten będzie polegał na zakupie przez Gminę Dobra pojazdu dostosowanego do przewożenia osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności. Zostanie zaangażowany personel projektu tj. kierowca i asystent kierowcy/koordynator transportu, w ramach stosunku pracy, do realizowania usług transportowych. Pozwoli to na pełne zabezpieczenie potrzeb transportowych osób niepełnosprawnych z terenu gminy, szczególnie biorąc pod uwagę bezpieczeństwo transportu osób i codzienną potrzebę organizacji przywozów i odwozów. Organizacja transportu door-to-door to jedyna szansa pokonania barier transportowych i szansa na udział w zajęciach aktywizacji społecznej i zawodowej. Uczestnicy projektu będą mogli korzystać z tego typu środka transportu podczas organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych czy integracyjnych. Planowana w ramach projektu usługa będzie odbywała się od miejsca zamieszkania do konkretnego, określonego przez użytkownika miejsca, czyli zasada "od drzwi do drzwi".

Pasażer będzie miał prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy ze strony asystenta kierowcy przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu oraz przemieszczaniu się od drzwi budynku do pojazdu. Jednocześnie nie stwarza się ograniczeń co do celu wyjazdu – np. wizyta u lekarza, czy konieczność dojazdu na zajęcia aktywizujące. Zdiagnozowaliśmy 100 uczestników zamieszkujących teren gminy Dobra, wymagających wsparcia w zakresie mobilności w powiązaniu z ich aktywizacją społeczną. Należy podkreślić, iż z uwagi na ich zamieszkanie (w większości teren wiejski) odległość od samego miasta Dobra to odległość od 5 do 10 km. Średnia dzienna ilość przejechanych km. wynosi ok. 300 km. Częstotliwość przewozu osób szacowana jest na 25 dni w miesiącu, wliczając w to także niektóre soboty czy niedziele. Analizujemy, że po kilku miesiącach funkcjonowania tej usługi, intensywność korzystania z tego środka transportu będzie tak duża, że eksploatacja środka transportu będzie bardzo obciążona, co generuje też koszty serwisu.

Opracowany będzie także regulamin określający szczegółowe zasady dotyczące m.in.: określenia kryteriów dostępu do usługi (w tym kręgu uprawnionych) oraz sposobu wykazywania i dokumentowania przez użytkowników/użytkowniczki uprawnienia do skorzystania z usługi; zakresu i sposobu gromadzenia niezbędnych danych użytkowników/użytkowniczek usługi door-to-door; sposobu i formy realizacji usługi transportowej door-to-door, w szczególności określenie obowiązków osób realizujących usługi door-to-door, w tym osób udzielających pomocy w dotarciu do pojazdu i z pojazdu lub asystowania w dotarciu do publicznego środka transportu; określenia zasięgu terytorialnego realizowanych usług zgodnie z przyjętą koncepcją, przy czym usługi transportowe door-to-door będą mogły być realizowane poza terenem Gminy Dobra; sposobów dotarcia z informacją o realizacji usług door-to-door do potencjalnych użytkowników/użytkowniczek, z uwzględnieniem osób z dysfunkcją wzroku i słuchu; określenia sposobu zamawiania usługi

door-to-door przez użytkownika/użytkowniczkę z uwzględnieniem możliwości i potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu, wzroku i słuchu; określenia zasad i form zgłaszania opinii, reklamacji i uwag klientów usług transportowych door-to-door; sposobu kontroli i monitoringu jakości usług door-to-door; formy i zakresu rozpatrywania skarg i reklamacji dotyczących jakości usług door-to-door.

Planowane założenia sposobu świadczenia usług transportowych przedstawiają się w sposób następujący:

1. Usługi transportowe door-to-door realizowane będą na podstawie indywidualnych zgłoszeń użytkowników/użytkowniczek.
2. Do korzystania z usług transportowych door-to-door uprawnieni będą mieszkańcy Gminy Dobra, którzy ukończyli 18 lat i spełniają następujące warunki:
 - a) Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważnym) jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia.
 - b) Osoby mające trudności w samodzielnym przemieszczaniu się ze względu na ograniczoną sprawność.
 - c) Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
 - d) Osoby aktywnie starające się o powrót na rynek pracy.
3. Usługi transportowe door-to-door nie będą pełniły funkcji transportu medycznego i w związku z tym, nie będą świadczone dla osób wymagających przewozu w pozycji leżącej.
4. Usługi transportowe door-to-door świadczone będą na rzecz osób, o których mowa w pkt. 2, w celu aktywizacji społeczno-zawodowej.
5. Warunkiem skorzystania z usług transportowych door-to-door będzie złożenie przez użytkownika/użytkowniczkę lub opiekuna, oświadczenia o spełnieniu wymaganych warunków, najpóźniej przed rozpoczęciem pierwszego transportu.
6. W oświadczeniu zawarte będą m.in. dane; osobowe i kontaktowe, wiek, stopień niepełnosprawności (orzeczenie do wglądu), dotyczące problemów z poruszaniem się, zawierające cel wyjazdu, zobowiązanie przestrzegania regulaminu, oraz zgodę na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby usług transportu door-to-door.
7. Usługi transportowe będą świadczone standardowo od poniedziałku do piątku w godzinach określonych w regulaminie. W uzasadnionych przypadkach na prośbę uczestnika programu z odpowiednim wcześniejszym zgłoszeniem usługa może być świadczona w innych godzinach oraz w sobotę i niedzielę.
8. Usługi transportowe będą świadczone standardowo na terenie powiatu tureckiego. W uzasadnionych przypadkach oraz po wcześniejszym uzgodnieniu usługi mogą zostać rozszerzone o teren całej Polski.
9. Zgłoszenia usług transportowych door-to-door będzie można dokonywać najpóźniej na jeden dzień przed terminem ich wykonania, poprzez:

- a) formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie internetowej oraz BIP Urzędu Miejskiego w Dobrej;
 - b) droga mailową;
 - c) telefonicznie;
 - d) bezpośrednio w budynku Urzędu Miejskiego w Dobrej;
 - e) poprzez inne formy komunikacji określone w regulaminie np. Facebook.
10. W zgłoszeniu wymagane będzie m.in. podanie takich informacji jak:
- a) dane osobowe;
 - b) datę i godzinę wykonania rozpoczęcia i zakończenia usługi;
 - c) miejsce podstawienia pojazdu oraz miejsce docelowe;
 - d) cel podróży;
 - e) wskazanie potrzeby wsparcia w zakresie mobilności uzasadniającej skorzystanie z usług transportowych door-to-door;
 - f) posiadanie przez uczestnika projektu zaopatrzenia ortopedycznego (wózek, balkonik, kule itp.);
 - g) informacji czy przy danej usłudze potrzebny będzie opiekun lub asystent;
 - h) wskazanie czy jest potrzebna pomoc w dotarciu z wyznaczonego miejsca do pojazdu.
11. W każdym przypadku o możliwości realizacji usługi będzie decydowała kolejność zgłoszeń.
12. Koordynator podczas planowania tras będzie miał możliwość łączenia zgłoszenia co w niektórych przypadkach będzie wiązało się z wydłużeniem wyjazdu, o czym powiadomi uczestnika projektu.
13. W przypadku braku możliwości zrealizowania usług transportowych zgodnie z zamówieniem, na podane dane kontaktowe przekazane będą informacje o braku możliwości zrealizowania zgłoszenia w ustalonym terminie.
14. Osoba korzystająca z usługi będzie miała prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy ze strony kierowcy lub asystenta przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu oraz przy przemieszczaniu się do miejsca docelowego.
15. W przypadku rezygnacji z usługi transportu wymagana będzie informacja do koordynatora transportu.

Wszelkie kwestie związane z organizacją transportu według planowanej koncepcji będą uregulowane regulaminie, przyjętym zarządzeniem Burmistrza Dobrej.

Na podstawie dokonanej diagnozy społecznej i analiz potrzeb w Gminie Dobra założenia liczbowe dotyczące planowanej usługi transportowej door-to-door przedstawiają się następująco:

- 1) liczba pojazdów i rodzaj pojazdów (m.in. przez określenie dopuszczalnej liczby przewożonych osób, w tym poruszających się na wózkach) – 1 mikrobus 9-cio osobowy, w tym i osoba poruszająca się na wózku;
- 2) szacowana liczba beneficjentów/beneficjentek, którzy/które potrzebują pomocy asystenta podróży (bez podstawiania przystosowanego środka transportu – np. osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu lub wzroku) – 15;
- 3) szacowana liczba kursów (miesięcznie/rocznie) – zakładamy dzienny limit 300 km, przy założeniu 25 dni w miesiącu organizowania usług transportowych;
- 4) szacowaną liczbę użytkowników/użytkowniczek systemu usług transportowych door-to-door, zgodnie z wymaganiami opisanymi poniżej – 100;

Szacunkowe dane dotyczące potencjalnych użytkowników i użytkowniczek korzystających z usług, w podziale na następujące kategorie:

- a) osoby z niepełnosprawnościami (o ile to możliwe w podziale na rodzaje niepełnosprawności - ruchowa, osoby z dysfunkcją słuchu, osoby z dysfunkcją wzroku) - 15;
- b) osoby z trudnościami w poruszaniu nieposiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – 30;
- c) osoby w wieku senioralnym z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności – 40;
- d) osoby uzależnione, korzystające ze wsparcia w ramach gminnego programu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi – 10.

Zakładamy możliwość pojawienia się także osób towarzyszących osobom uprawnionym (np. opiekunowie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności) natomiast według naszej analizy na terenie Gminy Dobra nie ma osób, którym towarzyszy pies asystujący lub pies przewodnik, co braliśmy także pod uwagę analizując potrzeby i możliwości transportowe. Zakładamy również sytuację odmowy skorzystania z usług transportu door-to-door, mimo że osoba może deklarować potrzebę wsparcia w zakresie mobilności. Chodzi tu m.in. o przypadki powtarzających się nieuzasadnionych rezygnacji z zamawianych kursów, dostępności dla konkretnych użytkowników/użytkowniczek innych form transportu, niezasadne korzystanie ze specjalnego systemu transportu door-to-door w odniesieniu do posiadanych trudności w zakresie mobilności. Planowana usługa transportu door-to-door jest innowacyjnym modelem świadczenia usług. Bardzo ważną kwestią będzie monitoring i ewaluacja realizowanej koncepcji transportowej. W tym celu Gmina Dobra będzie prowadziła badania ilościowe i jakościowe w kontekście własnych zasobów i potrzeb. Planowane mierniki i sposoby oceny stopnia zaspokajania potrzeb transportowych osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności przedstawiają się w następujący sposób:

- 1) liczba użytkowników/użytkowniczek usług door-to-door, w tym liczba osób potrzebujących pomocy/asysty (rocznie, miesięcznie);
- 2) liczba zrealizowanych kursów (rocznie, miesięcznie);
- 3) liczba odmów kursów z powodu braku możliwości ich realizacji (rocznie, miesięcznie);
- 4) liczba rezygnacji z kursów (rocznie, miesięcznie).

Analiza efektów przyjętej koncepcji będzie uwzględniać także koszty funkcjonowania systemu usług door-to-door, tj. co najmniej obliczenie średniego kosztu jednego przejazdu oraz roczny koszt systemu usług transportowych door-to-door w przeliczeniu na jednego użytkownika lub użytkowniczkę. Będzie również prowadzona ocena jakościowa usług door-to-door i będą jej podlegać informacje pozyskane z systemu skarg i reklamacji oraz analiza dobrowolnych ankiet satysfakcji klientów.

6. Opis powiązania proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej.

Proponowane sposoby świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością pozwolą powiązać je z udostępnieniem działań podejmowanych na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej. Jediną barierą jaka funkcjonuje w ich dostępności jest bariera transportowa. Są to działania bezpłatne, świadczone przez instytucje publiczne, zlokalizowane w promieniu do 20 km. Usługi transportowe door-to-door również zaplanowano w okresie realizacji projektu nieodpłatnie. Planowane uruchomienie usługi door-to-door będzie powiązane z aspektem aktywizacji społeczno-zawodowej użytkowników lub użytkowniczek tych usług. Istniejące formy aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie gminy Dobra będą dostępne dla użytkowników usług transportowych door-to-door.

W większości przypadków osoby te zgłaszały chęć uczestniczenia w ofercie tego typu działań, jednak bariera transportowa była dla nich nie do pokonania osobiście. Gmina Dobra podjęła działania monitorujące, mające na celu poprawę dostępności istniejącej przestrzeni szczególnie dla osób niepełnosprawnych. W latach 2016-2019 Gmina brała udział w projekcie pn. „Monitorowanie działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie wielkopolskim w kontekście realizacji praw osób z niepełno sprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Działania podjęte w tym projekcie zmobilizowały samorząd gminny do poprawy dostępności budynków użyteczności publicznej tj. Centrum Kultury w Dobrej, Urząd Miejski w Dobrej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej. Poprawiane są na bieżąco drogi i chodniki, podejmowane są działania na rzecz poprawy informacji i komunikacji wizualnej m.in. funkcjonowanie biura obsługi klienta w Urzędzie Miejskim w Dobrej, prowadzone są szkolenia dla pracowników jednostek samorządowych. Wykorzystano także istniejącą już lokalnie infrastrukturę na potrzeby m.in. adaptacji pomieszczeń na potrzeby Klubu Senior+, przygotowanie świetlic wiejskich w sołectwach na bazie istniejących strażnic OSP.

Powiązania proponowanego sposobu świadczenia usług transportowych dla osób z ograniczoną mobilnością z działaniami podejmowanymi na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej widzimy również jako możliwość korzystania z tego typu oferty na terenie Gminy Dobra i powiatu tureckiego jak:

- a) szkolenia, kursy zawodowe, w celu zdobycia kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania zawodowego,
- b) dowóz do miejsca zatrudnienia,
- c) korzystanie z oferty PUP Turek, agencji pośrednictwa pracy,
- d) korzystanie z oferty LGD T.U.R. – Turecka Unia Rozwoju, oferty Tureckiej Izby Gospodarczej, OHP,
- e) zajęcia organizowane przez KGW, PCPR, Centrum Kultury, w Dobrej, Klubu Senior+ w Dobrej tj. warsztaty, kursy, spotkania integracyjne, poradnictwo,
- f) korzystanie z oferty rekreacyjnej np. koncerty, kino, wystawy, festyny, turnieje itp,
- g) korzystanie z obiektów sportowych,
- h) rehabilitacja zdrowotna,
- i) możliwości załatwienia spraw urzędowych (np. Urząd Skarbowy, ZUS, KRUS, Gmina i inne)

W związku z tym, iż zgodnie z wytycznymi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych badany będzie stopień wpływu uruchomienia usług transportowych door-to-door na aktywizację społeczno-zawodową użytkowników/użytkowniczek tych usług, koncepcja transportu przewiduje mierniki ilościowe i sposobu oceny stopnia wykorzystania usług door-to-door dla aktywizacji społeczno-zawodowej. Wskaźniki w tym zakresie będą następujące:

- 1) odsetek użytkowników lub użytkowniczek, którzy/które skorzystali/skorzystały z usługi transportowej door-to-door w celu aktywizacji społeczno-zawodowej,
- 2) odsetek przejazdów w ramach usług transportowych door-to-door wykorzystywanych w celach aktywizacji społeczno-zawodowej.

Koordynator transportu będzie zbierał dane ilościowe dotyczące celów przejazdów realizowanych w ramach usług door-to-door. W celu ułatwienia sposobu zbierania tych danych, korzystający będzie deklarował cel przejazdu przy zamawianiu usługi transportu door-to-door. Cele będą obejmowały aktywizację społeczno-zawodową. Ewaluacja wpływu zrealizowanych usług transportowych door-to-door na aktywizację społeczno-zawodową będzie prowadzona w odrębnym trybie. Będą temu służyły ankiety satysfakcji klientów, będzie to także powiązane ze zbieraniem danych na etapie procedury zamawiania usługi.

Uzasadnienie
do Uchwały Nr XXVII/193/20
Rady Miejskiej w Dobrej
z dnia 26 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia „Koncepcji organizacji usług transportowych door-to-door w Gminie Dobra”.

Gmina Dobra przygotowała kompleksową koncepcję organizacji usług transportowych door-to-door i planuje uruchomić tego typu usługi transportowe w ramach projektu pn. „Usługi indywidualnego transportu door-to-door w Gminie Dobra”, opracowanego na podstawie wytycznych w ramach konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego ogłoszonego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, w ramach projektu pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Zgodnie regulaminem ww. konkursu grantowego, który stanowi załącznik do uchwały nr 44/2020 Zarządu PFRON z dnia 9 czerwca 2020 r., koncepcja organizacji usług transportowych door-to-door przyjęta jako akt prawa miejscowego przez jednostkę samorządu, jest wymagana do podpisania umowy w sprawie powierzenia grantu na realizację projektu.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dobrej

Tomasz Gil